6
Energie

Aan de orde is het **VAO Energie (AO d.d. 20/04)**.

De **voorzitter**:
Ik heet de minister van Economische Zaken van harte welkom. Het woord is aan mevrouw Van Tongeren namens GroenLinks. De spreektijd is twee minuten, inclusief het indienen van moties.

Mevrouw **Van Tongeren** (GroenLinks):
Voorzitter.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat er honderden miljoenen op de plank liggen voor duurzame energie;

verzoekt de regering om in kaart te brengen wat de voor- en nadelen zijn van een begrotingsreserve versus fondsvorming voor snelle realisatie van duurzame energie in Nederland en de Kamer hierover te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Van Tongeren en Van Veldhoven. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 55 (31510).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat DELTA verzoekt om financiële steun voor het openhouden van de kerncentrale Borssele;

verzoekt de regering, te onderzoeken wat het totaalbeslag op de overheidsmiddelen is van het nu sluiten van die kerncentrale en van het openhouden van de kerncentrale Borssele tot het einde van de levensduur in 2033, en de Kamer hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Van Tongeren. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 56 (31510).

Mevrouw **Van Tongeren** (GroenLinks):
Ik heb begrepen dat die scenario's op de ministeries circuleren. De Kamer zou die dus heel graag ook willen zien.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat er via de SDE+ in 2014 een groot aantal beschikkingen was voor zonne-energie;

overwegende dat vergunningverlening, aanbesteding en financiering in sommige gevallen meer tijd kost;

verzoekt de regering om die zonne-energieprojecten uit de SDE+ 2014 zes maanden meer tijd te gunnen om financiering, vergunning en opdrachtverlening tot stand te brengen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Van Tongeren. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 57 (31510).

Mevrouw **Van Tongeren** (GroenLinks):
De heer Vos van de PvdA zal straks mede namens GroenLinks een motie indienen over de proefboringen bij Schiermonnikoog.

De heer **Wassenberg** (PvdD):
Voorzitter. Ik dank de minister voor zijn brief van 10 juni, waarin hij ingaat op mijn voorstel om olie te laten onderzoeken op hun specifieke en unieke samenstelling om zo te bezien of die olie afkomstig is uit olievelden van terreurgroep IS. Op die manier zou een eerste stap gezet kunnen worden om een inkomstenbron van IS droog te leggen. De minister ziet echter praktische bezwaren. Hij schrijft dat van bewerkte olie en halffabrikaten niet te zeggen is uit welke bron die afkomstig zijn. Dat is maar het halve verhaal. Bij opslagbedrijven, waar de olie nog niet bewerkt of gemengd is, moet in veel gevallen namelijk wel degelijk te achterhalen zijn uit welke bron de olieën afkomstig zijn. Het is in ieder geval de moeite waard om daarnaar te kijken. Immers, geen weldenkend mens wil dat we via olie de terreur van IS financieren. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het van groot belang is dat de financieringsbronnen van IS worden afgesneden;

constaterende dat de handel in olie een belangrijke financieringsbron is van terreurgroep IS;

constaterende dat de chemische samenstelling van aardoliën met betrekking tot dichtheid en gehaltes aan zwavel, vanadium en nikkel verschilt per olieveld en dat de olie zo als het ware een vingerafdruk levert van het veld waar deze gewonnen is;

constaterende dat de karakteristieken van de oliën uit de verschillende olievelden zijn vastgelegd in databases, met referenties naar de olievelden van herkomst;

overwegende dat met behulp van deze unieke olie-vingerafdruk kan worden nagegaan of olie afkomstig is uit velden die door IS worden beheerd;

verzoekt de regering, in goed overleg met de Nederlandse olie- en overslagbedrijven de samenstelling te onderzoeken van de aardoliën die in bezit zijn van Nederlandse bedrijven, om zo het gebruik van aardolie afkomstig uit olievelden die worden beheerd door IS te kunnen uitsluiten, en de Kamer over de uitkomsten hiervan te informeren;

verzoekt de regering tevens, deze aanpak in Europees verband uit te dragen om te voorkomen dat de EU ongewenst bijdraagt aan de financiering van IS,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Wassenberg. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 73 (32849).

☐

Mevrouw **Dik-Faber** (ChristenUnie):
Voorzitter. Naar aanleiding van het algemeen overleg dien ik één motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Kamer de motie-Van Weyenberg/Van Veldhoven (34302, nr. 99) heeft aangenomen om kolencentrales uit te faseren;

overwegende dat door gesubsidieerde warmtenetten de businesscase van kolencentrales wordt verbeterd en de levensduur wordt verlengd;

verzoekt de regering, geen publieke middelen in te zetten voor restwarmteprojecten van kolencentrales,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Dik-Faber. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 58 (31510).

☐

De heer **Jan Vos** (PvdA):
Voorzitter.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de minister besloten heeft om een omgevingsvergunning en een Nb-vergunning te verstrekken aan het bedrijf ENGIE om ten noorden van Schiermonnikoog een aantal opsporingsboringen te gaan doen;

overwegende dat deze boringen in en bij een Natura 2000-gebied zullen plaatsvinden en tot veel maatschappelijke beroering leiden;

overwegende dat er een wetsvoorstel Mijnbouwwet aanhangig is waarin milieu, natuurwaarden, veiligheid, mijnbouwschade en maatschappelijk draagvlak zwaarder meegewogen zullen worden;

spreekt uit tegen proefboringen en de winning van gas bij Schiermonnikoog te zijn,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Jan Vos en Van Tongeren. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 74 (32849).

De heer **Jan Vos** (PvdA):
De fractie van D66 zal een gelijksoortige motie indienen. In overleg hebben we besloten om te trachten die moties samen te voegen.

☐

De heer **Bosman** (VVD):
Voorzitter. Ik heb geen moties, maar wel een vraag aan de minister. Afgelopen week hebben we van de minister een nieuwe stap gezien om de energietransitie te versnellen. Doordat de SBIR wordt opengesteld voor de opslag van energie, krijgt de markt de kans om te innoveren op het gebied van opslag. Graag hoor ik van de minister de bevestiging dat dit niet alleen geldt voor elektriciteit, maar voor opslag in de brede zin. Warmteopslag kan bijvoorbeeld van essentieel belang zijn voor onze energiehuishouding. De minister heeft aangegeven het programma nauwlettend te volgen, en ik vraag hem om de Kamer daarvan op de hoogte te houden. Ik wil daarnaast graag een brief ontvangen over het gebruik van het programma om te bekijken of we het kunnen betrekken bij de behandeling van de Warmtewet.

☐

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA):
Voorzitter. Ik dien allereerst mijn motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de rijksoverheid ook een taak heeft bij de financiële problemen bij DELTA omwille van de kerncentrale;

overwegende dat breder moet worden gekeken dan staatsdeelneming of niet;

verzoekt de regering, in overleg met de aandeelhouders van DELTA in navolging van het advies van de commissie-Balkenende naar oplossingen te zoeken voor de problemen bij DELTA,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Agnes Mulder en Van Veldhoven. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 59 (31510).

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA):
In het algemeen overleg heeft de minister op basis van het advies van de commissie-Balkenende gezegd dat hij naar oplossingen zal kijken voor DELTA. Het advies is twee weken geleden verschenen en inmiddels wordt er onder meer gesproken over een oplossing door een garantstelling door het Rijk. Het is echter teleurstellend dat de brief van minister Schultz van vorige week over de kerncentrale Borssele in zijn geheel niet ingaat op dit advies, en om die reden heb ik net mijn motie ingediend. Het oordeel op de motie kunnen we mooi betrekken bij het debat dat gisteren is aangevraagd door collega Vos.

Tijdens het algemeen overleg zei de minister ook dat hij de risicoanalyses voor de kleine velden die hij op het verzoek van het CDA aan de Tweede Kamer heeft toegezegd, inmiddels binnen heeft en dat die binnenkort naar de Tweede Kamer worden gestuurd. Is het mogelijk om dat nog voor de behandeling van de Mijnbouwwet te doen? We willen immers meer inzicht in de veiligheid bij mijnbouwactiviteiten en ik wil deze inzichten ook meenemen bij de behandeling. Dat is voor onze fractie ook van belang om te beoordelen hoe wij aankijken tegen de gaswinning boven het eiland Schiermonnikoog. Wij gaan nu nog niet mee met de moties die daarover zijn ingediend, omdat wij graag de risicoanalyse erbij willen betrekken. Wij hadden eigenlijk verwacht dat de minister even zou wachten met zijn besluit over de gaswinning boven Schiermonnikoog, totdat dit allemaal aan de orde was geweest bij de behandeling van de Mijnbouwwet in de Tweede Kamer.

Ik rond af. Naar aanleiding van de na-ijleffecten van de mijnbouw in Limburg hebben wij de minister gevraagd om een visie op de verjaring. Die visie zou in mei naar de Tweede Kamer gestuurd worden, maar we hebben haar nog niet gezien. Wij verzoeken de minister om ook die visie nog voor de behandeling van de Mijnbouwwet naar de Kamer te sturen. Onze fractie zou die visie immers graag meenemen bij de behandeling.

☐

Mevrouw **Van Veldhoven** (D66):
Voorzitter. Ik wil beginnen met de bescherming van de Natura 2000-gebieden. Dat is een onderwerp waarover ik samen met de heer Wassenberg en de heer Smaling een motie heb voorbereid. Het is nog niet gelukt om die motie te combineren met de motie van de heer Vos, maar dat is zeker wel de intentie. Er komt dus straks één herziene motie die de twee moties samenvoegt. Ik dien de motie nu in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat gebieden met een Natura 2000- of een werelderfgoedstatus speciaal zijn aangewezen om de natuur in die gebieden te beschermen;

overwegende dat de plaatsing van mijnbouwinstallaties niet strookt met die bescherming;

verzoekt de regering om geen vergunningen voor mijnbouwinstallaties in Natura 2000- of werelderfgoedgebieden toe te staan,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Van Veldhoven, Wassenberg, Smaling en Dik-Faber. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 75 (32849).

Mevrouw **Van Veldhoven** (D66):
We hebben ook veel gesproken over warmte en over de verschillende technologieën waarmee je warmte zou kunnen leveren, bijvoorbeeld via gas, geothermie, restwarmte of isolatie. Wat is de beste oplossing? Het antwoord op die vraag is dat dit verschilt van wijk tot wijk. Het is daarom cruciaal om met gemeentes samen te werken om te bekijken hoe we onze afhankelijkheid van aardgas voor de verwarming van onze huizen kunnen verminderen. Ik dien daarom de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat we in 2050 een grote CO_2-reductie moeten bewerkstelligen, en dat de gebouwde omgeving daar ook aan moet bijdragen;

overwegende dat er op lokaal niveau keuzes moeten worden gemaakt ten aanzien van het gebruik van energie in de

gebouwde omgeving, die langetermijnconsequenties hebben, zoals de keuze tussen het vervangen van gasleidingen of de aanleg van infrastructuur voor alternatieve warmtebronnen;

verzoekt de regering om in overleg met de VNG te bevorderen dat alle gemeenten in hun bestemmingsplannen een strategie opstellen voor een CO_2-neutrale gebouwde omgeving in uiterlijk 2050,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Van Veldhoven. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 60 (31510).

De vergadering wordt van 11.04 uur tot 11.11 uur geschorst.

☐

Minister **Kamp**:
Voorzitter. Laat ik beginnen met de motie van mevrouw Van Tongeren op stuk nr. 55. Die gaat over het vormen van een begrotingsfonds in plaats van een begrotingsreserve voor duurzame energie. Zij vraagt de regering in kaart te brengen wat daarvan de voor- en nadelen zijn. Zij heeft al eens eerder een gelijkluidende motie ingediend. Dat ze dit nu voor de tweede keer doet, is mijn eigen schuld. Vorige keer deed zij dat in december en ik heb toen aangegeven dat ik daar voor de Voorjaarsnota mee zou komen. Die Voorjaarsnota is er inmiddels en ik heb haar die uiteenzetting nog niet op papier gegeven. Dat komt omdat ik inmiddels ook in het WGO over het jaarverslag, dat we op 7 juni hebben behandeld, de gelegenheid heb gekregen om de voor- en nadelen van een fonds uiteen te zetten voor de Kamer. Ik denk dat mijn opvatting daarover nu duidelijk is, maar ik ben bereid om in aanvulling op wat ik al mondeling met de Kamer heb gewisseld die op te schrijven, omdat ik dat al eerder aan de Kamer heb toegezegd. Ik zal dat op korte termijn doen. Ik geef mevrouw Van Tongeren in overweging om, gelet op deze herhaalde toezegging, haar motie in te trekken of anders aan te houden. Mocht zij de motie toch in stemming willen brengen, dan wil ik de motie ontraden, gelet op wat ik net heb gezegd.

Mevrouw **Van Tongeren** (GroenLinks):
Dat is een ruimhartige toezegging van de minister. Ik trek de motie in en zal bekijken wat de argumenten op papier zijn.

De **voorzitter**:
Aangezien de motie-Van Tongeren/Van Veldhoven (31510, nr. 55) is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Minister **Kamp**:
Dank u wel.

De motie van mevrouw Van Tongeren op stuk nr. 56 gaat over Borssele. Mevrouw Van Tongeren vraagt om te onderzoeken wat het totale beslag op de overheidsmiddelen is van het nu sluiten van de kerncentrale in Borssele. Het nu sluiten van de kerncentrale in Borssele gaat meer geld kosten dan de reguliere sluiting die afgesproken is voor het jaar 2033. Dat komt omdat er dan allerlei materialen buiten gebruik zijn die afgevoerd en verwerkt moeten worden. Je hebt bovendien een hele installatie die buiten gebruik gesteld en ontmanteld moet worden. Als je aan het eind van de productiecyclus van de kerncentrale bent, kun je in de laatste jaren een lange periode daarnaartoe werken. Je kunt er dan voor zorgen dat er nog maar zo weinig mogelijk resteert. Dat betekent dat de kosten ook zo laag mogelijk zijn.

Een andere reden waarom de kosten lager zijn als je de centrale aan het einde van de levensduur sluit, is dat wij bezig zijn met het vullen van een fonds, het ontmantelingsfonds. Als je de centrale een jaar of zestien eerder sluit, kun je dat fonds niet vullen en dan is er dus een tekort bij de dekking voor de kosten die je moet maken.

Ik heb al aangegeven dat ik scenario's wil opstellen voor de kerncentrale. Ik zal de Kamer bij het opstellen van die scenario's ook informeren over de financiële consequenties die daaraan zijn verbonden. Ik denk eigenlijk dat ik daarmee tegemoetkom aan wat mevrouw Van Tongeren wil. Als die scenario's zijn gemaakt, wil zij namelijk mede op basis van informatie over de kosten hierover besluiten. Als dat zo is, zou mevrouw Van Tongeren kunnen overwegen om haar motie in te trekken. Mocht dit niet zo zijn, dan wil ik, gelet op wat ik net heb gezegd, de motie op stuk nr. 56 van mevrouw Van Tongeren ontraden.

De **voorzitter**:
Mevrouw Van Tongeren, kort graag!

Mevrouw **Van Tongeren** (GroenLinks):
De minister zegt dat hij de Kamer die informatie gaat geven, zodat de Kamer kan volgen dat het nu sluiten in zijn opinie duurder is dan het openhouden van de centrale tot aan het einde van de levensduur. Maar een motie daarover ontraadt de minister.

Minister **Kamp**:
Ik ben geen liefhebber van moties over iets wat ik al aan het doen ben. Ik geloof dat niemand daar iets mee opschiet. Ik vind dat ik moet doen wat ik afgesproken heb over de kerncentrale, namelijk scenario's maken over wat met de centrale gedaan zou kunnen worden en wat daar de consequenties van zijn. Er zijn allerlei consequenties, zoals de kosten die je moet maken en het vinden van een dekking daarvoor. Mevrouw Van Tongeren vraagt mij om ervoor te zorgen dat de kosten bij de scenario's goed in beeld komen. Ik ben van plan om dat te gaan doen. Daar heb ik echt geen motie meer voor nodig. Om die reden heb ik dat gezegd.

De motie-Van Tongeren op stuk nr. 57 betreft de zonneprojecten. Mevrouw Van Tongeren zegt dat een heleboel zonneprojecten die meedoen met de SDE+-regeling, zes maanden extra zouden moeten krijgen om de projecten te realiseren. Voor alle SDE+-projecten, de projecten die gesubsidieerd worden uit die regeling, geldt dat de opdracht voor de bouw van het project moet worden gegeven binnen

een jaar na verlening van de beschikking. Dat jaar loopt vanaf het moment dat je zeker weet dat je subsidie krijgt. Voor zonneprojecten is dat niet zo'n probleem, omdat die vergeleken met allerlei andere projecten heel eenvoudig zijn. Het verbranden van biomassa, het neerzetten van een vergistingsinstallatie en het bouwen van windmolenparken op zee zijn complexe zaken waarbij dat jaar kan knellen. Als je echter een subsidietoezegging hebt voor een zonneproject en daarvoor ook een plan hebt en alles hebt aangevraagd, moet het niet zo moeilijk zijn om dat project binnen een jaar uit te voeren. Als daar in bepaalde gevallen speciale redenen voor zijn, zijn wij echter bereid om toch uitstel te verlenen. Dat gebeurt eigenlijk vrij veel. Er zijn in totaal zo'n 3.000 projectvoorstellen voor zonneplannen ingediend. In 500 gevallen waren er redelijke redenen om uitstel te verlenen. Dat uitstel is dan ook verleend. Het is echter niet verstandig om nu voor alle zonne-energieprojecten generiek uitstel door te voeren. Het is ook om meerdere redenen niet nodig. Als je het doet, leg je een blijvend beslag op geld, dat je misschien beter — volgens mij zelfs zeker beter — kunt aanwenden voor andere projecten die wel gerealiseerd kunnen worden. Het heeft volgens mij dus alleen maar nadelen als we doen wat mevrouw Van Tongeren vraagt in de motie op stuk nr. 57. Het is ook niet nodig. Daarom ontraad ik deze motie.

De heer Wassenberg komt terug op iets wat hij al eerder aan de orde heeft gesteld en wat wij ook al twee keer hebben onderzocht, namelijk olie die afkomstig is uit een gebied waar IS controle over heeft. Wij hebben het dus al twee keer onderzocht. Ik heb vrijdag jongstleden er een brief over geschreven. De staatssecretaris van I en M heeft er vorig jaar al een keer een brief over geschreven. Ik denk dat alles wat erover te zeggen is, is gezegd. Het lijkt me niet nodig om nog weer onderzoeken te doen. Daarom ontraad ik de motie op stuk nr. 73 (32849) van de heer Wassenberg.

De heer **Wassenberg** (PvdD):
Dan moet ik de minister toch even tegenspreken. In zijn brief gaat hij uitdrukkelijk in op halffabricaten en bewerkte producten. Ik betoog dat we moeten kijken naar olie die nog in redelijk onbewerkte staat is en in overslagbedrijven wordt bewaard. Ik zeg dus niet dat we naar de benzine moeten kijken, ik zeg dat we naar de zo onbewerkt mogelijke olie moeten kijken. Dat is toch echt iets anders dan datgene waar de minister in zijn brief op reageert.

Minister **Kamp**:
Ik heb goed begrepen waar de heer Wassenberg op doelt. Als die olie eenmaal door de kraker heen is geweest en er benzine uit is gekomen, heeft het inderdaad weinig zin om die benzine te testen. Het gaat om die olie en om wat je daarmee kunt doen. We zijn er twee keer op ingegaan. Wat we erover hebben kunnen zeggen, hebben we gezegd, op basis van de onderzoeken die we hebben kunnen doen. Ik zie geen mogelijkheden om nog nieuwe, aanvullende informatie bij de Kamer te krijgen. Daarom ontraad ik deze motie.

In de motie op stuk nr. 58 (31510) zegt mevrouw Dik-Faber dat er geen publieke middelen ingezet mogen worden voor restwarmteprojecten van kolencentrales. Op dit moment hebben we dat nog niet gedaan, maar ik zou het voor de toekomst niet uit willen sluiten. Mevrouw Dik-Faber zegt dat die kolencentrales sowieso op korte termijn uitgefaseerd worden, maar dat is niet zo. We hadden tien kolencentrales. Vijf zijn er nu gesloten. Drie zijn er splinternieuw. Over die andere twee heeft het kabinet in een brief aan de Kamer ook al de nodige informatie gegeven. Het is goed denkbaar dat aan bepaalde voorwaarden voldaan kan worden op grond waarvan een aantal kolencentrales nog een zekere tijd, een nader te bepalen tijd, in gebruik blijven. Dan zou het jammer zijn om de warmte van die kolencentrales de lucht in laten gaan, terwijl je er ook nuttige dingen mee kunt doen. Daarom ontraad ik de motie op stuk nr. 58 (31510).

In de motie op stuk nr. 74 (32849) spreken de heer Vos en mevrouw Van Tongeren zich uit over Schiermonnikoog. Voorzitter, ik weet dat u de zaken graag heel beknopt houdt in dit huis, maar over Schiermonnikoog is de laatste weken veel te doen geweest. Daarom ga ik er misschien iets meer over zeggen. Er is in wetten vastgelegd hoe ik met vergunningsaanvragen om moet gaan. Dat komt omdat het hier geen bananenrepubliek is. Als mensen of bedrijven iets willen, dan komen ze met een vergunningsaanvraag bij de overheid en dan vraagt de rechtszekerheid dat die mensen of bedrijven weten waar ze aan toe zijn, waarop ze worden beoordeeld en hoe ze kunnen reageren op een eventueel genomen besluit. Dat is allemaal in wetten vastgelegd. Het is mijn taak ervoor te zorgen dat die wetten ook netjes uitgevoerd worden.

Engi, een bedrijf dat in Nederland al heel lang actief is en waarvoor veel mensen in Nederland werken, beschikt over een in het jaar 2013 verleende opsporingsvergunning voor het gebied ten noorden van Schiermonnikoog. We praten hier dus niet over de Waddenzee, maar over het gebied ten noorden van Schiermonnikoog. Die opsporingsvergunning is onherroepelijk en daar is destijds geen bezwaar tegen gemaakt, ook niet door het gemeentebestuur van Schiermonnikoog. Dat betekent dus dat er sprake is van een onherroepelijke opsporingsvergunning. Waar het nu om gaat, is dat voor een proefboring zo'n opsporingsvergunning niet genoeg is. Je hebt ook een omgevingsvergunning en een Natuurbeschermingswetvergunning nodig. Er is een procedure vastgesteld in de wetten over hoe je daarmee om moet gaan. Na een zorgvuldige procedure conform die wetten heb ik die vergunningen verleend. Het zijn dus geen vergunningen die op grond van de Mijnbouwwet worden verleend. Daarom is aanhouden van die vergunningen totdat de Mijnbouwwet is behandeld, ook niet zinvol. Je schiet er namelijk verder niets mee op. Het gaat om wetten op grond waarvan ik de omgevingsvergunningaanvraag en de Natuurbeschermingswetvergunningsaanvraag moet beoordelen.

Het gaat hier om een tijdelijke activiteit; die duurt drie à vier maanden. Er is dus geen sprake van permanente hinder. Bij Ameland zijn er al lange tijd twee booreilanden; het ene staat er 25 jaar en het andere, geloof ik, 31 jaar, op respectievelijk 2 km en 2,5 km van de kust. Dat zijn booreilanden waar permanent gewonnen wordt. Bij Schiermonnikoog gaat het er alleen om, te bekijken of er überhaupt gas in de grond zit. Mocht daar gas in de grond zitten, dan volgt de gehele procedure op grond van de Mijnbouwwet. Alle eventuele veranderingen die in die Mijnbouwwet worden aangebracht, gaan ook gelden voor die eventuele winning ten noorden van Schiermonnikoog. Winning is nu nog helemaal niet aan de orde, want we moeten eerst bekijken of die proefboringen iets opleveren en of er vervolgens een

aanvraag komt. Zo die aanvraag er komt, zullen we die toetsen aan de situatie die op dat moment aan de orde is. Dat is met name dan die waarschijnlijk gewijzigde Mijnbouwwet. Omdat het nu niet gaat om vergunningen op grond van de Mijnbouwwet, er al vergunningen verleend zijn door mij en het mijn verantwoordelijkheid is om op basis van de wet over vergunningsaanvragen te beslissen en het niet de verantwoordelijkheid van de Kamer is om dat bij motie te doen, ontraad ik deze motie.

Ik wil er in bredere zin nog wel het volgende over zeggen. Het gaat hier over kleine velden. Als er bij Schiermonnikoog iets gevonden wordt, is het een klein veld. Kleine velden zijn in Nederland belangrijk om allerlei redenen. Waar het gaat om de bedrijven die zich met die kleine velden bezighouden en de NAM met het grote Groningenveld, spreken we in totaal over 4.000 directe arbeidsplaatsen en 12.000 indirecte arbeidsplaatsen. Alleen voor die kleine velden wordt er 1 miljard per jaar geïnvesteerd. Uit die kleine velden komt tussen de 1 en 2 miljard euro aan inkomsten voor de overheid. Het leidt ertoe dat wij onze buitenlandse afhankelijkheid van gas, voor zover die er gaat komen, kunnen uitstellen of verminderen.

Bovendien, omdat het kleine velden zijn, zijn de risico's daarvan onvergelijkbaar met die van het grote Groningenveld. Het Groningenveld is een enorm veld. Het was ooit het grootste van de wereld en het is nu een van de grotere van de wereld. Dat betekent dat als je daar gaat winnen, je grote bewegingen krijgt onder de grond. Dat weten we. Die kleinere velden zijn veel kleiner waardoor dat dus veel minder speelt. Ik heb er een onderzoek naar laten doen, waarop ik zo meteen nog terugkom naar aanleiding van een vraag, maar de resultaten van dat onderzoek bevestigen dit ook. Ik zal dit de Kamer binnenkort ook doen toekomen. Iedere keer als er een klein veld of een mogelijk klein veld aan de orde is, dreigen we daar bijna automatisch nee tegen te zeggen en dat is geen goede zaak. Ik ben het eens nagegaan. De afgelopen paar jaar hebben we zestien kleine velden aan de orde gehad. Iedere keer waren er mensen in de omgeving die er bezwaar tegen hadden. In de Kamer werden er vervolgens negatieve uitspraken over gedaan. Ik denk dat dit niet in het belang van het land is. Ik denk dat het in het belang van het land is dat we de aanvragen voor kleine velden heel zorgvuldig beoordelen en dat we die kleine velden, als dat verantwoord is, vervolgens ook gebruiken. Het kan heel goed zijn dat er geen gas zal worden gewonnen boven Schiermonnikoog, dus dat we het niet gaan doen als het wel in de bodem zit, omdat een en ander uiteindelijk niet voldoet aan de bepalingen van de gewijzigde Mijnbouwwet. Het is echter geen goede zaak om nu al daarop vooruit te lopen terwijl het nog niet zover is en de aanvraag voor een winningsplan er nog niet is.

Het is niet zo dat we met betrekking tot Schiermonnikoog de vergunning even afraffelen of, zoals een wethouder van Schiermonnikoog zei, trucjes uithalen. Daarvan is absoluut geen sprake. Met betrekking tot Schiermonnikoog doorlopen we een procedure die, tussen het eerste initiatief en het mogelijke begin van de winning, tien jaar in beslag neemt. Dit zijn tien jaar van vergunningsaanvragen, onderzoeken, beoordelingen, adviesaanvragen, besluiten daarover, zienswijzen en eventueel een procedure bij de Raad van State. Er is een periode van tien jaar nodig voordat dit eventueel tot een bepaalde uitkomst leidt. In die periode ben ik eraan gehouden om alles wat we over die procedure hebben vastgelegd, zorgvuldig uit te voeren. Ik denk dus dat het niet verstandig is dat de Kamer, haaks op wat eerder in wetten is vastgelegd, nu besluit dat we het sowieso niet gaan doen. Om die reden ontraad ik deze motie van de heer Vos en mevrouw Van Tongeren.

De **voorzitter**:
Voordat ik de heer Vos het woord geef, zeg ik dat dit een VAO is. De minister heeft gevraagd om ietsje uitgebreider op dit onderwerp te mogen ingaan, maar er staat ook een brief op de agenda van de procedurevergadering van de commissie. Naar aanleiding daarvan zal er de nodige discussie plaatsvinden. Ik wil dit onderwerp dus niet uitgebreid deel laten uitmaken van dit VAO. Het verdient waarschijnlijk een apart overleg. Wel mag er iets worden gezegd over de motie. Dat geldt ook voor u, mijnheer Vos.

De heer **Jan Vos** (PvdA):
De minister heeft natuurlijk gelijk als hij zegt dat het hier een proefboring betreft. Ik begrijp heel goed de situatie van waaruit hij heeft geredeneerd, alsmede het besluit waartoe hij is gekomen. We hebben een jaar geleden de Mijnbouwwet behandeld. We hebben toen gezegd meer aandacht te willen voor de natuur. We hebben gezegd dat we niet willen dat er op Terschelling naar gas wordt geboord en dat we niet willen dat er in de Natura 2000-gebieden naar gas wordt geboord. We weten dat de Mijnbouwwet over enkele weken wordt behandeld. Dan kun je toch veronderstellen dat de Kamer zal zeggen: laten we in zo'n natuurgebied, in dat prachtige Waddengebied ten noorden van Schiermonnikoog, maar niet naar gas gaan boren? Wat heeft het nu voor zin als een Frans bedrijf hier gas naar boven haalt bij een proefboring als we de winning dadelijk niet gaan toestaan? Dat gaat natuurlijk gebeuren.

De **voorzitter**:
Het gaat over uw motie, mijnheer Vos.

De heer **Jan Vos** (PvdA):
Het gaat over mijn motie, maar de minister zegt dat hij er niets aan kan doen en dat hij het wel moet toestaan. Dat is echter niet helemaal de realiteit die wij in de Kamer ervaren. Een jaar geleden hebben wij de Mijnbouwwet behandeld. We hebben toen gezegd: luister eens even, er moet meer aandacht worden gegeven aan de natuur. We hebben gezegd van fossiele brandstoffen af te willen en naar duurzaamheid toe te willen. Vervolgens heeft de minister de geamendeerde Mijnbouwwet ingetrokken en opnieuw naar de Kamer gestuurd. We zullen dat wetsvoorstel over twee weken behandelen. Enkele weken voordat we het behandelen, krijgen we te horen dat er bij Schiermonnikoog naar gas zal worden geboord in Natura 2000-gebied. De Kamer dient dan een motie in waarin zij uitspreekt dat zij dat niet wil.

De **voorzitter**:
Goed, ...

De heer **Jan Vos** (PvdA):
Daarom ligt de motie er vandaag: omdat we er een uitspraak over vragen. De realiteit zoals wij haar ervaren ...

De **voorzitter**:
Dat hebt u al gezegd, dank u wel.

De heer **Jan Vos** (PvdA):
... is dus een iets andere dan die de minister vandaag presenteert.

De **voorzitter**:
Een korte reactie van de minister. Daarna gaan we naar de andere moties.

Minister **Kamp**:
Datgene wat de heer Vos zegt, is niet juist. Het gaat niet over een gewijzigde Mijnbouwwet die in reactie op de inbreng van de Kamer naar de Kamer zou zijn gestuurd. Het was een wet die ging over de implementatie van een Europese richtlijn en over olie- en gasplatforms op de Noordzee. Daar heeft de Kamer een aantal amendementen ingebracht die daar helemaal niet over gingen. Ik moest daar vervolgens een nette wettelijke oplossing voor zoeken. Dat heb ik gedaan. Het niet zo dat ik hier zeg dat ik helemaal niks anders kan. Ik leg alleen maar even uit dat wij met elkaar wetten hebben om vergunningaanvragen af te handelen. Het is mijn verantwoordelijkheid om die door de wetgever vastgestelde wetten uit te voeren. De Mijnbouwwet waar de heer Vos over spreekt, is op dit moment helemaal nog niet aan de orde. Ik moet de Natuurbeschermingswet toepassen. Ik moet de wet die voor de omgevingsvergunning geldt, toepassen. Daar ben ik mee bezig.

In die Mijnbouwwet die behandeld gaat worden, zal natuurlijk nooit komen te staan: geen gaswinning boven Schiermonnikoog. In die wet staat wanneer er wel en wanneer er niet gewonnen kan worden, op welke plekken, onder welke voorwaarden. Vervolgens moet ik die wet toepassen. Het is altijd in alle omstandigheden heel verstandig om datgene wat je als wetgever in de wet hebt vastgelegd, te respecteren.

De **voorzitter**:
Ik ga geen debat toelaten over een onderwerp dat op de procedure-agenda staat. Er komt nog een debat over de mijnbouw. Vandaag staat een debat over Groningen op de rol. Mensen kijken mee en zitten daarop te wachten. Ik wil deze discussie voorlopig afronden. Het onderwerp komt zeker terug, want het is te belangrijk om het af te raffelen. Mevrouw Van Veldhoven heeft een punt van orde. Daar houd ik haar aan.

Mevrouw **Van Veldhoven** (D66):
In reactie op een motie ontstaat een vrij uitgebreide discussie in dit VAO. Wij hebben nu niet de ruimte om die te voeren, maar het is wel belangrijk dat zij gevoerd wordt. Ik vraag de collega's om, als de minister zegt dat er geen onomkeerbare stappen worden gezet, de moties aan te houden tot het moment dat er met de Kamer is gesproken over de brief die hij nu bij dit VAO betrekt. Anders kunnen wij met elkaar geen goede discussie voeren. Nogmaals, de minister moet dan wel zeggen dat hij geen onomkeerbare stappen zet totdat de brief besproken is. Ik vraag mijn collega's of zij onder die voorwaarde bereid zijn om de moties aan te houden. Die discussie is snel in te plannen in een spoed-AO als wij dat met elkaar willen.

Minister **Kamp**:
De Kamer weet dat ik de omgevingsvergunning en de natuurbeschermingswetvergunning al afgegeven heb. Er zijn geen onomkeerbare stappen die ik op dit moment nog zou willen zetten. Ik ben ook niet van plan om dat te doen voordat de Kamer, als zij dat wenst, opnieuw over dit onderwerp wil spreken. Ik ben dus bereid om te doen wat mevrouw Van Veldhoven vraagt.

De **voorzitter**:
Is de indiener van de motie bereid is om zijn motie aan te houden totdat een algemeen overleg met misschien een plenaire afronding is gehouden?

De heer **Jan Vos** (PvdA):
Die motie vraagt gewoon om een uitspraak van de Kamer. Ik heb heel goed begrepen dat de minister van zins is om daar proefboringen toe te staan. Ik begrijp het wettelijk kader. Ik ben het niet met de minister eens als hij zegt dat hij de Mijnbouwwet op een bepaalde manier gaat invullen.

De **voorzitter**:
Die discussie gaan wij nu niet voeren.

De heer **Jan Vos** (PvdA):
Maar ik vind dit wel belangrijk. De Kamer is medewetgever. Iedere keer dat hier de indruk wordt gewekt dat wij uiteindelijk niet het laatste woord hebben, zal ik daar bezwaar tegen maken. Straks wordt erover gedebatteerd en dan zullen wij de Mijnbouwwet opnieuw amenderen.

De **voorzitter**:
Mijnheer Vos, dat is nu niet aan de orde. Wij behandelen nu geen wet. Wij hebben een VAO met twee minuten spreektijd waarin moties kunnen worden ingediend. Dit doet geen recht aan het onderwerp dat u wilt agenderen. Ik maak een einde aan deze discussie. Bent u bereid om uw motie aan te houden totdat een algemeen overleg heeft plaatsgevonden, ja of nee?

De heer **Jan Vos** (PvdA):
Nee, ik zal de Kamer vragen om een uitspraak.

De **voorzitter**:
Ik vraag de minister om verder te gaan met de bespreking van de moties.

Minister **Kamp**:
De motie op stuk nr. 74 heb ik dus ontraden.

De heer Bosman heeft mij gevraagd naar de opslag van energie. Ik heb de Kamer daarover al geïnformeerd. Geldt de regeling daarvoor ook voor warmte? Ik kan dat bevestigen. Ik ben bereid om in een brief aan de Kamer, waar de

heer Bosman om vraagt, de stand van zaken en wat daaromheen speelt inzichtelijk te maken.

Mevrouw Mulder verzoekt het kabinet in haar motie (31510, nr. 59) om in overleg met de aandeelhouders van DELTA in navolging van het advies van de commissie-Balkenende te zoeken naar oplossingen voor de problemen bij DELTA. Ik heb daarover ook een brief ontvangen van de aandeelhouders van DELTA en van DELTA zelf. Die brief onderschrijft wat het kabinet al op 8 juni aan de Kamer heeft geschreven: de kerncentrale is financieel solide zolang DELTA en RWE aan de zogenaamde tollingcontracten voldoen. Dat betekent dat er voor de kerncentrale geen probleem is. Voor DELTA ligt het wat complexer. DELTA en zijn aandeelhouders geven aan dat zij alle voorzienbare tegenvallers zelf kunnen opvangen. Het gaat over de vraag wat er moet gebeuren als zich op dit moment onvoorziene tegenvallers zouden voordoen. DELTA en zijn aandeelhouders vinden dat het kabinet zich daarmee nu al zou moeten bezighouden.

Dat is precies wat wij doen. Wij gaan op korte termijn met alle betrokken partijen en ministeries om tafel zitten om de financiële risico's en scenario's uit te werken. Wij laten die ook extern valideren. Dan zal moeten blijken om welke op dit moment nog niet te voorziene tegenvallers het zou kunnen gaan, welke oplossingen daarvoor mogelijk zijn en welke oplossing de voorkeur verdient. Wij hebben daar wel randvoorwaarden bij. Eén van die randvoorwaarden is dat de publieke belangen gewaarborgd moeten zijn. Een andere randvoorwaarde is dat de splitsing van DELTA gewoon conform de wet en de uitspraak van de Hoge Raad doorgaat. De derde randvoorwaarde is dat de aandeelhouders van EPZ en DELTA hun eigen verantwoordelijkheid moeten dragen voor hun bedrijven en dat zij dus maximaal zullen moeten bijdragen aan de bekostiging van eventuele problemen. In die scenario's zullen de financiële en juridische consequenties allemaal in kaart worden gebracht. Ik zal ook de gevolgen voor de werkgelegenheid daarbij betrekken. Dat past binnen de aanpak die het kabinet altijd voorstaat voor bedrijven in moeilijkheden, dus ook voor dit bedrijf. Ik ben druk bezig met die scenario's en zal de Kamer op zo kort mogelijke termijn informeren over de uitkomsten. Ik denk dat wij hier doen wat mevrouw Mulder wil. Daarom geef ik haar in overweging om deze motie in te trekken. Mocht zij dat niet doen, dan zal ik de motie ontraden omdat zij overbodig is, gelet op wat ik net heb gezegd.

Mevrouw Mulder heeft mij nog twee vragen gesteld. De eerste ging over de risico's die de kleine velden opleveren. Ik zal ervoor zorgen dat de betreffende brief volgende week bij de Kamer is. Dat is tijdig voor het debat waar mevrouw Mulder op doelde. Verder heeft mevrouw Mulder gevraagd naar de kabinetsvisie op de verjaringskwestie in Limburg. Ik zal ervoor zorgen dat ook die visie volgende week tijdig voor dat debat bij de Kamer is.

Mevrouw Van Veldhoven stelt de Kamer in haar eerste motie (32849, nr. 75) voor om uit te spreken dat er geen vergunningen worden gegeven voor mijnbouwinstallaties in Natura 2000-gebieden of werelderfgoedgebieden.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA):
Met die visie doel ik eigenlijk ook op het onderzoek waar de minister mee bezig was. Ik denk dat wij het over hetzelfde hebben, maar het lijkt mij voor Limburg goed om dit hier even te herhalen.

Minister **Kamp**:
Mevrouw Mulder weet dat er een heel groot technisch onderzoek loopt. Ik schat in dat zij het nu alleen over de verjaring heeft. Ik zal de relevante informatie over de verjaring volgende week naar de Kamer sturen.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA):
Dank voor deze toezeggingen.

Minister **Kamp**:
In de eerste motie van mevrouw Van Veldhoven staat dus dat er in bepaalde gebieden geen vergunningen voor mijnbouwinstallaties mogen worden gegeven. Wij hebben wetten om te bepalen waar wel of niet vergunningen voor gegeven kunnen worden, onder welke voorwaarden dat moet plaatsvinden, welke eisen daaraan gesteld worden en hoe dat allemaal moet worden afgehandeld. De wetgever heeft die wetten vastgesteld. Als er in de wet staat dat in een bepaald gebied geen vergunning gegeven mag worden, dan wordt die niet gegeven. Als er in andere gebieden alleen maar vergunningen onder bepaalde voorwaarden mogen worden gegeven, wordt dat ook gedaan. In dit soort zaken moet je de wet toepassen. Het is geen ordentelijk bestuur om voorbijgaand aan de wet bij motie uit te spreken dat je bepaalde dingen niet wilt. Verder kan er in beschermde gebieden alleen een vergunning verleend worden als op grond van de Natuurbeschermingswet en een passende beoordeling van de natuurwaarden blijkt dat er geen sprake is van aantasting van die natuurwaarden. Wij hebben dat allemaal geregeld. Het is naar mijn overtuiging zeer onverstandig om wat wij wettelijk goed geregeld hebben, te doorkruisen met een uitspraak zoals die mevrouw Van Veldhoven, de heer Wassenberg en de heer Smaling voorleggen aan de Kamer. Ik ontraad dan ook motie 32849, nr. 75.

Mevrouw **Van Veldhoven** (D66):
Ik zou natuurlijk prima de motie kunnen wijzigen door te zeggen: verzoekt de regering om wettelijk te verankeren. Het is immers het allermooiste als dit soort principes gewoon goed verwerkt wordt in de relevante wetgeving. Als de minister daartoe bereid is, dan zijn wij natuurlijk een heel eind. In het geval hij daar niet toe bereid is — in relatie tot het punt van orde van daarnet — geef ik aan dat ik deze motie niet zal aanhouden maar samen met de heer Vos tot één motie zal komen over dit onderwerp.

Minister **Kamp**:
Ik ga nu niet zeggen dat ik in de wetten die over de omgevingsvergunning, de natuurbescherming en de mijnbouw gaan allerlei dingen ga veranderen. Ik kan dat niet doen op grond van een ingediende motie. Wij doen dat op grond van analyses die wij maken en de evaluatie van een wet. Dat moet op een heel andere manier gebeuren dan hier nu door mevrouw Van Veldhoven wordt voorgesteld. Ik denk dat we het zo niet moeten doen. Die wetten zijn heel zorgvuldig vastgesteld waarbij de benodigde zorgvuldige

afwegingen zijn gemaakt. Om die reden ontraad ik ook een eventueel gewijzigde motie 32849, nr. 75.

In motie 31510, nr. 60 vraagt mevrouw Van Veldhoven om in overleg met de VNG te bevorderen dat alle gemeenten in heel Nederland in hun bestemmingsplannen een strategie opstellen voor een CO_2-neutraal gebouwde omgeving. Ik denk dat zich dat niet goed verhoudt tot de verantwoordelijkheden die de gemeentebesturen hebben. De gemeentebesturen zijn lokale besturen. Zij gaan over die bestemmingsplannen en moeten met allerlei dingen rekening houden. Zij zijn ook zeer geïnteresseerd, als het om nieuwe plannen gaat, in mogelijkheden om niet op gas aan te sluiten maar op warmte. Zij zitten met mij in een grote groep die met werkgroepen onder die groep bezig is om een gezamenlijke warmtestrategie te ontwikkelen. Gesprekken over de mogelijkheden die er zijn, zowel voor nieuwe als bestaande wijken, zijn volop gaande. Gemeenten stellen zich individueel en in VNG-verband constructief op. Om nu te zeggen dat in alle gemeenten voor alle bestemmingsplannen een aparte strategie moet worden opgesteld, doet naar mijn mening geen recht aan hun inspanningen en verantwoordelijkheden. Ik ontraad dan ook motie 31519, nr. 60.

Dit waren mijn reacties op de ingediende moties. Dank u wel.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:
Hiermee zijn we aan het einde gekomen van het VAO. Wij stemmen volgende week dinsdag over de ingediende moties.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.